

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	25	Konu: Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı
Tarih	23/07/2024	
Kurulda Görüşülme Tarihleri	11/06/2024	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı		

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 10/06/2024 tarihli ve E-26670320-101.05-104111712 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen “Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı”nın ekli örneğine göre uygulanması hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Prof. Dr. Ünsal UMDU TOPSAKAL
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Mustafa Muharrem TÜFEKÇİ
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Mehmet TAŞPINAR
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Levent YAZICI
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Mehmet Nezir GÜL
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Fatih KIRATLI
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Selahattin ARSLAN
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Mehmet Baki ÖZTÜRK
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Mehmet GÜNDÜZ
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Hüseyin KORKUT
Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

UYGUNDUR
.../.../2024

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Ek-1

Sayı : E-26670320-101.05-104111712
Konu : Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği
Programı

10.06.2024

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 29.05.2024 tarihli ve E-26670320-101.05-103361830 sayılı yazımız.
b) 07.06.2024 tarih ve E-79031618-101.05-103999877 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazı ile özel eğitim okullarında rehberlik hizmetlerinin etkili ve sistematik olarak yürütülmesi amacıyla özel eğitim anaokulları, özel eğitim ilkokulları, özel eğitim ortaokulları ve özel eğitim meslek okullarında uygulanmak üzere hazırlanan "Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı" taslağı ilgi (b) yazınız doğrultusunda revize edilmiş olup ekte sunulmuştur.

Hazırlanan taslak programların; 2024-2025 eğitim öğretim yılından itibaren Özel Eğitim Anaokulları, Özel Eğitim İlkokulu (Hafif Düzey Zihinsel), Özel Eğitim Ortaokulu (Hafif Düzey Zihinsel) ve Özel Eğitim Meslek Okullarında uygulanmak üzere Başkanlığınızca kurul görüşüne sunulacak şekilde değerlendirilmesi ve uygun görülmesi halinde onaylanması hususunda bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mustafa OTRAR
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürü

Ek:
1-Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı
2-Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı
Düzeltilme Raporu

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Varlık Mahallesi, Eşref Bitlis Caddesi, No:10, Yenimahalle/Ankara

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

İletişim No : 0 (312) 413 37 55

Bilgi için: Elif Asena AKIN.

E-posta:

Unvan : Öğretmen

E-posta adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: <https://orgm.meb.gov.tr>

Faks:3122131356

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3cb3-e6ad-3c42-bc6c-ed66 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZELLEŞTİRİLMİŞ SINIF REHBERLİĞİ PROGRAMI (Ö-SRP)

(Özel Eğitim Anaokulu, Özel Eğitim İlkokulu, Özel Eğitim Ortaokulu, Özel Eğitim Meslek Okulu)

İÇİNDEKİLER

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı (Ö-SRP)	1
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Amaçları	3
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Vizyonu, Misyonu ve Temel İlkeleri	4
Vizyon	4
Misyon	4
Temel İlkeler	4
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Yapısı	5
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Uygulama Esasları	6
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı	8
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Yeterlik Alanları ve Kazanımları	10
Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı (Ö-SRP) Kazanım ve Gösterge Tabloları	16
Özel Eğitim Anaokulları	16
Özel Eğitim İlkokulları	18
Özel Eğitim Ortaokulları	21
Özel Eğitim Meslek Okulları	24

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı (Ö-SRP)

Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun tasarlanan Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programları (Ö-SRP) 1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 1997 tarihli ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2012 tarihli 28296 sayılı MEB Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği ve 2020 tarihli 31213 sayılı MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği temel alınarak hazırlanmıştır.

Gelişimsel rehberlik modeli, bilgi toplumunun yeni değerlerine cevap verebilmek için geliştirilmiş bir modeldir. Gelişimsel rehberlik okuldaki tüm öğrencilerin gelişimini desteklemeye, onlara temel yaşam becerileri (kendini tanıma, duygularını düzenleme, stres yönetimi, etkili iletişim, karar verme, problem çözme, mesleki planlama gibi) kazandırarak psikolojik iyilik hâlini güçlendirmeye ve olası problemleri önlemeye odaklı bir modeldir. Bu tanımda vurgulanan **üç ana husus** vardır:

1. Gelişimsel rehberlik öğrencilerin gelişimini desteklemeye odaklanır.
2. 21. yüzyılın insan kaynağını yetiştirmek için öğrencilere temel yaşam becerileri kazandırmayı hedefler.
3. Olası problemlere (şiddet, bağımlılık gibi) karşı öngörüselle çalışarak önleyici-koruyucu temelli hizmet sunar.

Gelişimsel okul rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde öğrencilerin gelişimlerine uygun programların tasarlanması; bu programlar aracılığı ile öğrencilerin şimdiki ve gelecek yaşamlarının desteklenmesi, olası problemlere öngörüselle olarak müdahale edilmesi önemsenmektedir. Gelişimsel rehberlik programları aracılığı ile öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini kazanması, yetkin ve erdemli bireyler olarak toplumsal yaşamda hak ve sorumluluklarının bilincinde olması gelişimsel okul RPD hizmetlerinin bir diğer amacıdır. Sınıf rehberliği programları, bu amaca hizmet eden en önemli programların başında gelmektedir.

Sınıf rehberliği programlarında temel yaşam becerileri (kendini ve başkalarını tanıma, akran ilişkileri, akran baskısıyla baş etme, sınırlarını kabul etme, farklılıkları bilme, çatışma çözme becerileri, iletişim becerileri, mesleki araştırma gibi) ele alınmakla birlikte öğrencilerin üç gelişim alanı (sosyal duygusal, akademik ve mesleki) bütüncül olarak desteklenir.

Okul RPD hizmetlerinde programlar geliştirilirken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınır. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin öğrenme süreçleri ve ihtiyaçları birbirinden farklılık gösterir. Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınarak **Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı (Ö-SRP)** tasarlanmıştır. Programın geliştirilmesi sürecinde öncelikle kapsamlı ihtiyaç analizi yapılmış; öğrencilerin gelişimsel özelliklerine göre desteklenmesi gereken üç gelişim alanı (sosyal duygusal, akademik ve mesleki) ve bu alanların alt yeterlik alanları ile kazanımları belirlenmiştir.

Okul RPD hizmetlerinde; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere destek sunan alt uzmanlık alanı rehabilitasyon psikolojik danışmanlığıdır. Rehabilitasyon psikolojik danışmanlığının temel amacı; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin yaşam kalitesinin artırılması, onların bağımsız ve özerk bireyler olarak toplumsal yaşama katılmasıdır. Gelişimsel rehberlik programları, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere temel yaşam becerileri kazandırarak onların toplum yaşamına bağımsız ve özerk bireyler olarak kazandırılmasını destekler. Ö-SRP tasarımında rehabilitasyon psikolojik danışmanlığının temel amacı dikkate alınmıştır.

Ö-SRP; eğitim sisteminin önemli bir bileşeni olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ni temel almaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin merkezinde "insan" vardır. İnsan; zihinsel, duygusal, bedensel ve manevi yönleri ile bütüncül olarak ele alınır. Bu kapsamda insanın *kendini tanımasına ve keşfetmesine imkan tanınarak; ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hak ve gelişim temelli* bir öğrenme süreci yapılandırılır. Ö-SRP, bu anlayışı temel alarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin kendi yetenek ve ilgileri ölçüsünde sosyal duygusal gelişim, akademik gelişim ve mesleki gelişimlerini destekleyici zengin öğrenme yaşantıları ile toplumsal yaşama hazırlanmasına katkı sunan bir programdır. Ayrıca, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin nihai hedefi, yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir. Modelde yetkinlik ve erdem birbirini tamamlayan iki önemli değer olarak ele alınır. Yetkin ve erdemli öğrenci profilinin on bileşeni (ahlaklı, bilge, cesaretli, estetik, iradeli, merhametli, sağlıklı, sorgulayıcı, üretken, vatansever) bulunmaktadır. Ö-SRP; bu bileşenlerden *ahlaklı, estetik, iradeli, merhametli, sağlıklı, üretken ve vatansever* öğrencilerin gelişimine katkı sunar.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Amaçları

Rehabilitasyon psikolojik danışmanlığı, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin yaşama bağımsız bireyler olarak katılmasına destek sunan ruh sağlığı hizmet alanıdır. Rehabilitasyon psikolojik danışmanlığının temel amacı ile gelişimsel okul RPD hizmetlerinin nihai amacı örtüşmektedir. Gelişimsel okul RPD hizmetleri, öğrencilerin gelişimlerine uygun programlar aracılığı ile şimdi ve gelecekte edinecekleri yaşam rollerine, yaşam alanlarına ve yaşam görevlerine hazırlanmalarında katkı sunacak bilgi, beceri ve yeterlikler kazanmalarına odaklanır.

Özel eğitim okulları için tasarlanan Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı'nda (Ö-SRP) anaokulu, ilkokul, ortaokul düzeyinde ve meslek okullarında öğrenim gören "hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin" sosyal duygusal gelişim, akademik gelişim ve mesleki gelişimlerini desteklemek ve onlara temel yaşam becerileri kazandırarak topluma özerk bireyler olarak katılımlarını sağlamak hedeflenmektedir.

Özel Eğitim Okullarında eğitim gören hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilere yönelik hazırlanan Ö-SRP'nin genel amaçları şunlardır:

1. Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve mesleki gelişimlerine destek olmak,
2. Öğrencilerin özerk ve bağımsız bireyler olarak toplumsal yaşama katılımlarına katkı sağlayacak temel yaşam becerilerini kazanmalarına katkı sunmak,
3. Öğrencilerin yetkin ve erdemli insanlar olmalarına; ahlaklı, estetik, iradeli, merhametli, sağlıklı, üretken ve vatansever olarak yetişmelerine katkı sağlamak,
4. Öğrencilerin kendini tanımasını ve ifade etmesini, başkaları ile etkili iletişim kurmasını, rol ve sorumluluklarını yerine getirmesini sağlamak,
5. Öğrencilerin okul ve çevresine uyum sağlayarak, okul yaşamının gelecekteki yaşamını etkilediğini kavramasını sağlamak,
6. Öğrencilerin toplumsal rol ve görevlerini fark etmesini, doğaya ve çevreye karşı duyarlı bir tutum benimsemesini sağlamak,
7. Öğrencilerin zorlayıcı ve travmatik olaylara karşı etkili baş etme becerileri ile psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmak,
8. Öğrencilerin topluma uyum ve sosyalleşme becerileri ile aile içinde ve toplumda farkındalık ve kabul düzeylerinin artırılmasına katkı sunmak hedeflenmiştir.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Vizyonu, Misyonu ve Temel İlkeleri

Vizyon

Türkiye Yüzyılı ana teması doğrultusunda; insana, topluma ve dünyaya duyarlı, kendi potansiyellerini tanıyan, özsaygısı gelişmiş, yetkin ve erdemli, sosyal, kültürel ve manevi değerlere saygılı, doğaya ve çevreye duyarlı, kendini yönetme ve mesleki planlama becerilerine sahip, psikolojik iyilik hâlini güçlendirme yollarını bilen özel eğitim ihtiyacı olan öğrencileri toplumumuza kazandırmaktır.

Misyon

Eğitimin tüm kademelerinde öğrenim gören özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için tasarlanan Ö-SRP; öğrencilere sosyal duygusal, akademik ve mesleki gelişim alanlarında *temel yaşam becerileri* kazandırmayı amaçlar. Gelişimsel, koruyucu ve önleyici temelli olarak hazırlanan Ö-SRP; sınıf rehber öğretmenleri, rehber öğretmenler ve idareciler tarafından ekip odaklı anlayış ve iş birliği ile yürütülür. Hazırlanan programlar yoluyla öğrencilerin yaşamlarındaki çeşitli rollere, yaşam olaylarına ve görevlerine hazırlanması hedeflenmektedir. Ö-SRP ile olumsuz davranışların (şiddet, zorbalık, bağımlılık gibi) önlenmesi ve istenik davranışların (fiziksel sağlığını koruyan, stresle etkili baş etme yollarını bilen, temel yaşam becerileri gelişmiş, doğaya ve çevreye duyarlı) güçlendirilmesine önem verilmiştir.

Temel İlkeler

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için hazırlanan Ö-SRP' nin dayandığı temel ilkeler şunlardır:

- Ö-SRP; eğitimin tüm kademelerinde öğrenim gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin genel gelişim görevleri, potansiyelleri ve özel ihtiyaçları dikkate alınarak ardışık ve esnek olarak hazırlanmıştır.
- Ö-SRP; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere sosyal duygusal gelişim, akademik gelişim ve mesleki gelişimi alanlarında yeterlikler kazandırmayı amaçlar.
- Ö-SRP; özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun yeterliklere ve ölçülebilir, kanıtlanabilir kazanımlarına göre tasarlanmıştır.

- Ö-SRP; ekip odaklı bir anlayışla rehber öğretmenler ve rehberlik hizmetlerinden sorumlu öğretmenlerin ve idarecilerin katkı ve iş birliği ile yürütülür.
- Ö-SRP; sistematik olarak yapılan planlama, tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamaları ile sürekli revize edilerek çağın ve toplumun ihtiyaçlarına göre güçlendirilir.
- Ö-SRP; eğitim programlarının hem bağımsız hem de tamamlayıcı bileşenidir.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Yapısı

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere özgü tasarlanan Ö-SRP'nin yapısı aşağıda verilmiştir:

- Ö-SRP ile; öğrencilerin özerk ve bağımsız bireyler olarak şimdiki ve gelecekteki yaşamlarına hazırlanması; öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi hedeflenmiştir.
- Ö-SRP hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin genel gelişim düzeylerini dikkate alarak tasarlanmıştır.
- Ö-SRP; öğrencilerin üç gelişim alanını (sosyal duygusal gelişim, akademik gelişim ve mesleki gelişim) destekleyecek dokuz alt yeterlik (okula uyum sağlama, okul ve yaşam başarısı, kendini tanıma, güvenli yaşam, kişiler arası etkili iletişim, psikolojik sağlamlık, toplumsal yaşama katılım, mesleki farkındalık ve mesleki planlama) alanından oluşmaktadır.
- Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçları dikkate alınarak program ardışık ve sistematik olarak tasarlanmıştır. Programın alt yeterlikleri ve kazanımlar bu doğrultuda sınıflandırılmıştır.
- Ö-SRP okul kademeleri (anaokulu, ilkokul, ortaokul, meslek okulu) dikkate alınarak ardışık ve sistematik dört program şeklinde hazırlanmıştır.
- Ö-SRP'nin her alt yeterliğine ait kazanımlar diğer sınıflarda tekrar edilebilir ve/veya uyarlanabilir. Bu nedenle Ö-SRP'de sınıf düzeyi belirtilmemiş programlar kademelere yönelik hazırlanmıştır.

- Ö-SRP, birincil önleme düzeyinde tasarlanmıştır. Öğrencilere temel yaşam becerileri kazandırılarak olası problemlere karşı önleyici ve koruyucu olması hedeflenmiştir.
- Ö-SRP hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin bütüncül gelişimine katkı sunmak için sosyal duygusal, akademik ve mesleki gelişim alanları dikkate alınarak tasarlanmıştır.
- Ö-SRP, artan mikro ve makro düzeydeki zorlayıcı yaşam olaylarına (deprem, salgın hastalık, savaş, göç, iklim krizi kaynaklı sel, yangın gibi) karşı öğrencileri etkili baş etme becerileri ile destekleyerek, psikolojik iyilik hâlini güçlendirmeyi hedeflemektedir.
- Ö-SRP etkinlikleri sınıf ortamında; hem 10 öğrencisi olan sınıflarda hem de küçük gruplar hâlinde (2-3 öğrenci) uygulanacak şekilde tasarlanmıştır.
- Ö-SRP'nin kazanımları okul RPD programları için geliştirilen taksonomi dikkate alınarak "algılama" ve "kavrama" düzeyinde belirlenmiştir.
- Ö-SRP, hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olarak sade, yalın, yaşantısal ve temel becerileri kazandırmayı hedefleyerek hazırlanmıştır.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Uygulama Esasları

Ö-SRP, hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişim düzeyleri ve öğrenme süreçleri dikkate alınarak *atölye destekli sınıf rehberliği programı* şeklinde tasarlanmıştır. Ö-SRP uygulama sürecinde dikkate alınması önerilen hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- Ö-SRP rehber öğretmen koordinasyonunda sınıf öğretmenleri ve/veya özel eğitim öğretmenleri tarafından uygulanır. Rehber öğretmen, Ö-SRP uygulama sürecinde müşavirlik hizmeti verir.
- Ö-SRP, haftada bir ders saati sınıf rehberliği ve bir ders saati rehberlik atölyesi olarak uygulanır. Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin öğrenme süreçleri dikkate alınarak, öğrencilerin 'aktif' katılımını sağlamak için etkinliklerin tekrar edilmesi önemsenmiş; sınıf rehberliği etkinliklerinin atölye yaşantıları ile zenginleştirilmesi hedeflenmiştir.
- Ö-SRP etkinlik ve atölye günlerine Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu'nda karar verilir.

- Ö-SRP hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrenciler için tasarlanmıştır. Programın kazanımları ve göstergeleri dikkate alınarak diğer yetersizlik türlerine (özel öğrenme güçlüğü, hafif düzey otizm spektrum bozukluğu, bedensel yetersizlik ve DEHB gibi) rehber öğretmen tarafından uyarlanır. Bu süreçte özel eğitim öğretmenlerinin görüş ve önerileri alınır.
- Ö-SRP kazanımlarına uygun olarak; etkinlik planları “giriş-geliştirme-sonuç” olmak üzere, birbiri ile ardışık üç alt başlıkta hazırlanır. Ö-SRP etkinlikleri uygulanırken; giriş ve sonuç kısmında öğretmenin, geliştirme kısmında hem öğretmenin hem de öğrencilerin aktif olması sağlanır. Atölye uygulamasında ise öğrencilerin sürece aktif olarak katılarak öğrendikleri bilgileri etkinlikler yoluyla beceriye dönüştürmesi desteklenir.
- Ö-SRP'nin tamamlayıcı parçası atölye uygulamalarıdır. Atölyede yeni bir etkinlik değil, sınıf rehberliği etkinliğinin uygulama kısmı zenginleştirilerek tekrar edilir. Burada amaç öğrenme yaşantısının “tekrar” edilerek pekiştirilmesi ve kazanımların algılama düzeyinden kavrama düzeyine (eyleme) çıkartılarak beceriye dönüşmesini sağlamaktır. Bu nedenle atölye etkinliğinin yaşantısal teknikler ile yürütülmesine özen gösterilir.
- Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin aile ortamında desteklenmesi ve okulda öğrendiklerini evde tekrar etmeleri önemli olduğu için programda ailenin iş birliği ve katılımı önemsenir. Ö-SRP'nin kazanımlarının aile ortamında pekiştirilmesi için aileler ile iş birliği yapılır. Eğitim öğretim yılının başında ilk veli toplantısında Ö-SRP tanıtılır ve aile ortamında programın kazanımlarının nasıl pekiştirileceği ele alınır.
- Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrenciler “özel” durumlarının farkındadırlar ve bu durum onların özsaygısının düşmesinde önemli bir etkendir. Ö-SRP'nin uygulama sürecinde öğrencilerin özsaygılarının gelişmesi amacıyla olumlu sınıf atmosferinin oluşmasına özen gösterilir. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için öğretmenleri önemlidir ve onlar tarafından takdir edilmeyi sıkça duymaya ihtiyaçları vardır. Bu nedenle hem sınıf rehberliği hem de atölye etkinliklerinin “övgü” ile tamamlanmasına özen gösterilir. Etkinliklerin uygulama sürecinde pozitif/olumlu dil ve pekiştireçler kullanmaya ve etkinlikler tamamlanırken samimi ve içten teşekkür etmeye özen gösterilir. “Bugün sizler ile birlikte etkinlik yapmak benim için değerli bir yaşantı oldu. Sizlerin etkinliği sahiplenip beni desteklemenizden dolayı mutlu oldum. Öğrenme azminiz ve çabanız benim için kıymetli, hepinize çok teşekkür ediyorum ve kutluyorum.” gibi kısa, öz, sade, samimi ve sözel

övgüler bir ya da birkaç öğrenciye değil sınıfın geneline yapılır.

- Etkinliklerde “gönüllülük ve gizlilik” esası dikkate alınır. Etkinliklerde öğrencilerin aktif katılımı önemlidir ancak gönüllü olmalarına da dikkat edilir. Ayrıca Ö-SRP'nin gizlilik esasına dikkat edilmesi önemsenir. Öğrencilere etkinliklerde “Bu konuda sen ne düşünüyorsun? Ne hissediyorsun?” gibi direkt soru sorulmamasına ve ödev paylaşımlarında aileleri ile ilgili özel bilgilerin verilmemesine özen gösterilir.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmesi, somut materyaller ile farklı duyularına hitap etmesi için yaşına uygun kuklalar, görsel kartlar ve afişlerden yararlanılır. Ayrıca etkinlikler sonrasında da bu kaynaklara ulaşmaları için sınıf panosundan yararlanılır. Bu nedenle her sınıfta “sınıf rehberliği panosu” hazırlanır. Etkinlik sürecinde kullanılan afişler, kartlar panoya asılarak; öğrencilerin bir hafta süresince incelemesine olanak sağlanır.
- Ö-SRP'nin değerlendirme süreci ekip odaklı yapılır. Ö-SRP Değerlendirme Ekibi (rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve veli) programın alt yeterlikleri tamamlandıktan sonra toplanır. Rehber öğretmen değerlendirme ekibine koordinasyon ve müşavirlik hizmeti sunar.
- Ö-SRP'nin uzmanlık gerektiren etkinlikleri rehber öğretmen tarafından uygulanır. Ancak bu etkinliklere ait atölye uygulaması öğretmenler tarafından yapılır. İlgili kazanımlar Ö-SRP Planında belirtilmiştir.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Özel eğitim okullarının yapısına uygun tasarlanan Ö-SRP'nin ölçme ve değerlendirme yaklaşımı “*süreç odaklı ve sonuç odaklı*” olarak yapılır.

Süreç odaklı değerlendirmede;

- Değerlendirme ekip odaklı anlayışla yürütülür. Ö-SRP Değerlendirme Ekibi'nde rehber öğretmen koordinasyonunda sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve veli yer alır.
- Ö-SRP'nin her alt yeterliğine ait etkinlikler tamamlandığında Ö-SRP Değerlendirme Ekibi (rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve veli) toplanır. Yapılan istişare neticesinde öğrencinin ilgili yeterliği %70-80 oranında kazandığı kanaatine varılırsa, bir sonraki alt yeterliğe ait etkinliklere geçilir. Yeterli düzeyde öğrenme gerçekleşmediği

sonucuna ulaşırsa ek etkinlikler ile öğrenciler desteklenir.

- Ö-SRP'nin ilgili alt yeterlik etkinlikleri tamamlandığında; rehber öğretmen değerlendirme toplantısı için Ö-SRP Değerlendirme Ekibini davet eder. Ö-SRP etkinliklerini uygulayan öğretmen ve etkinlikleri aile ortamında destekleyen veli tarafından Ö-SRP Değerlendirme Formu birlikte istişare edilerek doldurulur.
- Ö-SRP'de yer alan "kazanımlar ve göstergeler" dikkate alınarak değerlendirme formları rehber öğretmen tarafından hazırlanır. Değerlendirme Formları "hiçbir zaman 1, bazen 2, sıklıkla 3, çoğu zaman 4 ve her zaman 5" olacak şekilde işlenir. Bir öğrenci ortalama 3.5 - 4 puan alırsa, ilgili yeterlikte %70-80 oranında başarılı olacağı kabul edilir.
- Değerlendirme formları iki nüsha hâlinde hazırlanır; bir adet form öğrenci gelişim dosyasında muhafaza edilir, diğeri veliye verilir.

Sonuç odaklı değerlendirmede;

- Sonuç değerlendirmesi öğrencilerin programa ilişkin değerlendirmeleri ile yapılır.
- Sonuç değerlendirmesi her iki yarıyıl sonunda (Ocak ayı ve Mayıs ayı) Ö-SRP etkinliklerine katılan öğrencilerden alınır. Değerlendirme formlarında genel olarak Ö-SRP programı, kazanımları ve uygulayıcılar hakkında sorulara yer verilir. Bu formları rehber öğretmenler geliştirir. Okuma yazması olmayan ya da sınırlı olan öğrencilerin formları doldurmasına öğretmen destek olur.
- Değerlendirme formları en düşük 1, orta 2, iyi 3 ve çok iyi 4 olacak şekilde işlenir. Bir öğrenci ortalama 3.5 - 4 puan alırsa, ilgili yeterlikte %70-80 oranında başarılı olduğu kabul edilir.

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programının (Ö-SRP) Yeterlik Alanları ve Kazanımları

Ö-SRP ile hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilere üç gelişim alanında kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve yeterlikler aşağıda özetlenmiştir:

- Akademik gelişim alanında öğrencilerin okulda ve derslerinde başarılı olmaları desteklenir. Öğrencilerin okula ve çevresine uyum sağlamaları, okula karşı olumlu tutum geliştirmeleri ve okul yaşantıları ile gelecek yaşamlarında bağ kurabilmeleri destekleyecek bilgi, beceri ve yeterlikler kazandırılır.
- Sosyal duygusal gelişim alanında öğrencilerin kendilerini tanımaları, kendilerine güvenmeleri, özsaygılarını arttırmaları, duygularını tanımaları ve duygularını düzenleme becerileri kazanmaları, kendi sorumluluklarını üstlenerek toplumsal yaşama katılmaları, akranları ve yetişkinler ile etkili iletişim becerilerini kurmaları ve travmatik yaşam olaylarına karşı hazırlıklı olmaları için psikolojik sağlamlıklarını güçlendirebilecek bilgi ve beceriler kazandırılır.
- Mesleki gelişim alanında öğrencilerin yaşam boyu ve yaşamın her boyutunda kendilerine uygun seçimler yapabilmek için ihtiyaç duyabilecekleri çeşitli yeterlikleri kazanmaları amaçlanır. Mesleki gelişiminin önemli bir boyutu meslek seçimidir. Öğrencilerin yetişkinlerin çalışma ortamlarının olduğunu kavramaları, mesleklerin insan yaşamındaki önemini fark etmeleri, kendi özellikleri ile meslekler arasında bağ kurmaya başlamaları için gereken bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanır.

Özel Eğitim Okulları için tasarlanan Ö-SRP ile hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin akademik, sosyal duygusal ve mesleki gelişim alanlarında desteklenmesi amaçlanan yeterlik alanlarına ilişkin açıklamalar Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo 1: Ö-SRP'nin Üç Gelişim Alanına Göre Yeterlik Alanları

Akademik Gelişim	
Alt Yeterlikler	Açıklama
Okula uyum sağlama	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelişiminde "güven" önemlidir. Okula uyum sağlaması beklenen öğrencinin öncelikle içinde bulunduğu mekânı ve etkileşim kuracağı personeli tanıması gerekir. Bu alt yeterlikte okulu ve okul rehberlik ve psikolojik danışma servisini tanıma, kuralları bilme ve uyum sağlama, bir öğrenci olarak rol ve sorumluluklarını yerine getirmesi için bilgi ve becerisi geliştirilir.
Okul ve yaşam başarısı	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin "yaşam başarısı ile okul başarısı" arasında bağlantı kurması, derslerine özen göstermesi önemlidir. Bu alt yeterlikte öğrenme stiline uygun çalışma, yaşam boyu öğrenmenin önemini kavrama, okul ve yaşam başarısı arasında bağlantı kurma bilgi ve becerisi geliştirilir.
Sosyal Duygusal Gelişim	
Alt Yeterlikler	Açıklama
Kendini tanıma	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin en önemli ihtiyacı kendi bireysel özelliklerini fark etmesi ve güçlü-sınırlı özelliklerini kabul etmesidir. Bu alt yeterlikte kendisini bütüncül olarak fark etme; fiziksel, bilişsel, bedensel, duygusal ve sosyal özelliklerini bilme, yeteneklerini, ilgilerini, mizacını fark etme bilgi ve becerisi geliştirilir. Kendini tanıma kapsamında özellikle temel duyguları tanıma ve duygu düzenleme becerisi, öfke yönetme becerisi kazandırılır.
Güvenli yaşam	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin dürtü kontrolü zayıftır ve sosyal ortamlarda tanıdığı-tanımadığı kişilerin kendisine nasıl yaklaştığını fark etme becerisi yeterince gelişmemiştir. İnsanlara kolayca güvenirlere, bu nedenle istismara oldukça açıktırlar. Bu alt yeterlikte kendi kişisel güvenliğini alma, şiddet ve zorbalıkta neler yapabileceğini kavrama, gerektiğinde güven duyacağı yetişkinlerden ve kurumlardan destek alma bilgi ve becerisi geliştirilir.
Kişiler arası etkili iletişim	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrenciler sosyal ilişkiler, özellikle akran ilişkilerinde sıkıntılar yaşamaktadır. Bu alt yeterlikte akranları ve yetişkinler ile iletişimde gereken temel becerileri (ben dili, empati, dinleme, beden dili gibi) kullanma; akranları ile ilişkide çatışma çözme ve yardımlaşma bilgi ve becerisi geliştirilir. Bu yeterlilik alanında özellikle akran etkileşimi, iş birliği ve paylaşma, dayanışma becerisi geliştirilir.
Psikolojik sağlamlık	Travmalar toplumsal ruh sağlığını etkileyen krizler boyutuna ulaştığında özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler dezavantajlı popülasyon olarak son derece risk altındadır. Bu alt yeterlikte doğal afetler (depresyon, sel) ve savaş, ekonomik kriz, göç gibi toplumun geniş kitlesini derinden etkileyen travmalarda destek alacağı kaynakları (bireysel, sosyal ve kurumsal) fark etme, zorlayıcı ve travmatik yaşam olaylarına karşı stres yönetimi bilgi ve becerisi geliştirilir. Özellikle öğrencilerin bireysel kaynaklarını (dengeli beslenme, düzenli uyku, spor, zararlı alışkanlıklardan ve bağımlılıklardan kaçınma, manevi sağlığını koruma) nasıl geliştirecekleri ile ilgili beceri ve alışkanlık kazandırılmasına önem verilir.

Toplumsal yaşama katılım	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin “kendisini ötekileştirmeden” topluma uyum sağlaması ve kendilerinin toplumun bir parçası olduğunu hissetmesi oldukça önemlidir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin toplumda şiddet veya zorbalık gördüğünde bu durumu güvendiği bir yetişkine anlatabilmesi toplumsal yaşama uyum sağlamasında son derece önemlidir. Bu nedenle bu alt yeterlik alanında öğrencilerin toplumun bir üyesi olarak sorumluluk alma; doğaya ve çevreye karşı duyarlı olma, hayvanları koruma ve sıfır atık çalışmalarına katılmalarına yönelik bilgi ve becerisi geliştirilir.
Mesleki Gelişim	
Alt Yeterlikler	Açıklama
Mesleki farkındalık	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin gelecek yaşamlarını planlamaları için öncelikle farkındalık düzeylerinin artırılması önemlidir. Meslek ve alan seçimini kendi yetenek ve ilgilerine göre yapabilme bu alt yeterlik alanının en önemli hedefidir. Mesleklerin ayırım yapılmadan önemli olduğunu kavrama, şimdiki ve gelecek yaşamları için mesleki ihtiyaçlarını belirleme, mesleki olanakları/fırsatları araştırma bilgi ve becerisi geliştirilir.
Mesleki planlama	Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin bağımsız, özerk ve üretken bireyler olarak yaşamlarını sürdürmesinde mesleki planlama becerileri son derece önemlidir. Bu alt yeterlikte öğrencilerin yetenek ve ilgilerini dikkate alarak mesleki plan yapma bilgi ve becerisi geliştirilir.

Ö-SRP'nin alt yeterlikleri dikkate alınarak dört eğitim kademesinde (anaokulu, ilkokul, ortaokul ve meslek okulu) *kazanımlar* belirlenmiştir. Kazanımlar belirlenirken okul RPD programları için geliştirilen taksonomi (algılama düzeyi, kavrama düzeyi ve genelleme düzeyi) dikkate alınmıştır. Kazanımlara ilişkin somut, davranışsal eylemler ise *gösterge* olarak belirtilmiştir. Her eğitim kademesine ait kazanım ve gösterge sayıları Tablo-2, Tablo-3, Tablo-4 ve Tablo-5'te belirtilmiştir.

Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin ihtiyaçları ve öğrenme süreçleri dikkate alınarak Ö-SRP'nin kazanımları algılama ve kavrama düzeyinde belirlenmiştir:

- **Algılama Düzeyi:** Algılama düzeyi bilgi ve becerilerin kazanıldığı ilk düzeydir. İlgi, tutum ve değerlerin kazanılmasında birinci adım dikkattir. Bireyler, çevrelerine ve kendilerine odaklanarak çeşitli bilgi ve becerileri fark ederler. Bilinçli farkındalık olarak da adlandırılan algılama düzeyi ile bireyler, hem kendileri hem de çevreleri ile ilgili yeni bilgileri keşfederler. Algılama, öğrenmede ilk düzeydir ve farkındalık olarak tanımlanır. Ö-SRP etkinliklerinde algılama düzeyinde belirlenen kazanımlar ile öğrencilerin kendilerine ve çevrelerine odaklanmaları ve yeni bilgileri fark etmeleri sağlanmıştır.

- **Kavrama Düzeyi:** Kavrama düzeyindeki öğrenmeler, çevreyi ve benliği algılama arasındaki ilişkiye dayanır. Kavrama düzeyinin genel amacı bireylerin kendilerine uygun kararlar vermelerinde, plan yapmalarında, bu planları doğrultusunda davranmalarında ve sosyal çevresinde hâkim olacağı davranışları edinmelerinde onlara yardımcı olmaktır. Bu taksonomiye göre kavrama düzeyi bilişsel/zihinsel değil, eylemsel ve yaşantısal düzeydedir. Örneğin; algılama düzeyinde öfke duygusunu fark eden öğrenci, kavrama düzeyinde öfke yönetimi becerisini eyleme dönüştürür. Ö-SRP etkinliklerinde kavrama düzeyinde belirlenen kazanımlar ile öğrencilerin kendileri ve çevrelerine ilişkin fark ettikleri bilgileri yaşamlarına aktarmalarını sağlayacak beceriler kazanmaları sağlanmıştır.

Tablo-2: Özel Eğitim Anaokulu Kazanım ve Gösterge Sayıları

Ö-SRP Kazanım ve Gösterge Sayısı Tablosu Okul Öncesi			
Gelişim Alanları	Alt Yeterlikler	Kazanım Sayısı	Gösterge Sayısı
Akademik Gelişim	Okula ve Çevresine Uyum Sağlama	3	9
Sosyal Duygusal Gelişim	Kendini Tanıma	3	11
	Güvenli Yaşam	1	9
	Kişiler Arası Etkili İletişim	3	9
	Psikolojik Sağlamlık	2	5
	Toplumsal Yaşama Katılım	2	3
Mesleki Gelişim	Mesleki Farkındalık	1	6
Toplam		15	52

Tablo-3: Özel Eğitim İlkokulu Kazanım ve Gösterge Sayıları

Ö-SRP Kazanım ve Gösterge Sayısı Tablosu İlkokul			
Gelişim Alanları	Alt Yeterlikler	Kazanım Sayısı	Gösterge Sayısı
Akademik Gelişim	Okula ve Çevresine Uyum Sağlama	3	6
	Okul ve Hayat Başarısı	3	6
Sosyal Duygusal Gelişim	Kendini Tanıma	5	10
	Güvenli Yaşam	3	7
	Kişiler Arası Etkili İletişim	5	18
	Psikolojik Sağlamlık	1	2
	Toplumsal Yaşama Katılım	5	11
Mesleki Gelişim	Mesleki Farkındalık	3	6
	Mesleki Planlama	2	4
Toplam		30	70

Tablo-4: Özel Eğitim Ortaokulu Kazanım ve Gösterge Sayıları

Ö-SRP Kazanım ve Gösterge Sayısı Tablosu Ortaokul			
Gelişim Alanları	Alt Yeterlikler	Kazanım Sayısı	Gösterge Sayısı
Akademik Gelişim	Okula ve Çevresine Uyum Sağlama	2	4
	Okul ve Hayat Başarısı	3	6
Sosyal Duygusal Gelişim	Kendini Tanıma	4	8
	Güvenli Yaşam	8	19
	Kişiler Arası Etkili İletişim	8	18
	Psikolojik Sağlamlık	6	10
	Toplumsal Yaşama Katılım	3	10
Mesleki Gelişim	Mesleki Farkındalık	1	3
	Mesleki Planlama	2	4
Toplam		37	82

Tablo-5: Özel Eğitim Meslek Okulu Kazanım ve Gösterge Sayıları

Ö-SRP Kazanım ve Gösterge Sayısı Tablosu Meslek Okulu			
Gelişim Alanları	Alt Yeterlikler	Kazanım Sayısı	Gösterge Sayısı
Akademik Gelişim	Okula ve Çevresine Uyum Sağlama	2	4
	Okul ve Hayat Başarısı	2	4
Sosyal Duygusal Gelişim	Kendini Tanıma	5	9
	Güvenli Yaşam	4	8
	Kişiler Arası Etkili İletişim	5	10
	Psikolojik Sağlamlık	2	3
	Toplumsal Yaşama Katılım	3	6
Mesleki Gelişim	Mesleki Farkındalık	2	4
	Mesleki Planlama	5	8
Toplam		30	56

Özelleştirilmiş Sınıf Rehberliği Programı (Ö-SRP)

Kazanım ve Gösterge Tabloları

Özel Eğitim Anaokulları

Ö-SRP PLANI		
Akademik Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Okula ve çevresine uyum sağlama	K1: Okulda çalışan personelin rol ve görevlerini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Okul müdürü, müdür yardımcısı, rehber öğretmen ve öğretmenlerin görevlerini söyler.
	K2: Sınıf kurallarını fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Derste konuşmak istediğinde parmak kaldırarak söz ister. Konuşma sırasının kendisine gelmesini bekler. Okulda sıraya geçilmesi gereken durumlarda sıraya geçer.
	K3: Okulun yaşamındaki önemini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Sınıf etkinliklerine uyum içerisinde katılır. Okulda güzel vakit geçirir. Okuldaki etkinliklere katılır. Arkadaşlarıyla birlikte oyun oynar. Arkadaşlarıyla birlikte etkinliklere katılır.
Sosyal Duygusal Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Kendini tanıma	K4: Fiziksel özelliklerini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Saç rengini söyler/gösterir. Göz rengini söyler/gösterir. Vücudunun bölümlerini gösterir/söyler. Büyüdüğünde anne/ büyükanne olacağını söyler. Büyüdüğünde baba/dede olacağını söyler.
	K5: Kişisel özelliklerini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Sevdiği malzemeleri seçer. Sevmediği malzemeleri gösterir.
	K6: Duygularını fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> Üzgün duygu adını söyler. Mutlu duygu adını söyler. Sorulduğunda üzgün olduğunu söyler. Sorulduğunda mutlu olduğunu söyler.
Güvenli yaşam	K7: Kişisel güvenliği için yapabileceklerini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> İstemediği kişilerin kişisel alanına girmesini engeller. Kişisel sınırını korur. İstemediği dokunuşlara hayır der. İstemediği dokunuşları durdurur. Kişisel sınırları aşıldığında HAYIR! der.

		<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel sınırları aşıldığında çılgın atar. • Kişisel sınırları aşıldığında yardım ister. • Güvendiği kişileri gösterir. • Özel bölgelerini korur.
Kişiler arası etkili iletişim	K8: Akranları ile etkili iletişim kurar.	<ul style="list-style-type: none"> • Üzülen birini görünce üzüldüğünü söyler. • Mutlu birini görünce mutlu olduğunu söyler. • Çatışmalarda karşısındakinin yerine geçer. • Teşekkür eder.
	K9: Sosyal ortamlarda kendisini ifade eder.	<ul style="list-style-type: none"> • İsmi söyler, iletişim kurduğu kişiye ismini sorar. • En sevdiği rengi söyler, iletişim kurduğu kişiye en sevdiği rengi sorar. • Birine zarar verdiğinde özür diler. • Birisini üzdüğünde ondan özür diler. • Duyularını mimikleri ile gösterir.
	K10: Duyularını ifade etmek için kullandığı mimikleri fark eder.	
Psikolojik sağlamlık	K11: <i>Zorlayıcı yaşam olaylarında kişisel kaynaklarını fark eder.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Üzülünce oyuncasına sarılır. • Üzülünce yumuşak bir nesne yardımıyla rahatladığını söyler. • Baloncuk üfleterek nasıl sakinleştiğini gösterir.
	K12: Zorlayıcı yaşam olaylarında kişisel kaynaklarına ulaşır.	<ul style="list-style-type: none"> • Korku duygusunu tarif eder. • Korku duygusu ile nasıl baş ettiğini açıklar.
Toplumsal yaşama katılım	K13: Sıfır atık uygulamasının toplumsal yaşama katkısını fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Atık malzemelerin nasıl değerlendirildiğini söyler.
	K14: Toplumsal yaşama katkı sunmak için neler yapacağını fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Hayvanların beslenmesi gerektiğini söyler. • Hayvanları koruması gerektiğini söyler.
Mesleki Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Mesleki farkındalık	K15: Yetişkinlerin meslekleri olduğunu fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Polis kuklasını görünce onun polis olduğunu gösterir/söyler. • Öğretmen kuklasını görünce onun öğretmen olduğunu gösterir/söyler. • Doktor kuklasını görünce onun doktor olduğunu gösterir/söyler. • Kasiyerlik rolünü canlandırır. • Kuaförlük rolünü canlandırır. • Aşçılık rolünü canlandırır.

Özel Eğitim İlkokulları

Ö-SRP PLANI		
Akademik Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Okula ve çevresine uyum sağlama	K1: Sınıf kurallarını fark eder. K2: Okul kurallarını fark eder. K3: Okul servisi kurallarını fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Derse zamanında girer. • Yönergelere uygun şekilde ders ve etkinliklere katılır. • Sınıfta söz alarak konuşur. • Okula zamanında gelir. • Okuldaki yönergelere uyar. • Servis görevlisinin yönergelerine uyar.
Okul ve yaşam başarısı	K4: Derse hazırlık için kendisinden beklenen sorumlulukları bilir. K5: Bir gününü nasıl planlayabileceğini fark eder. K6: Öğrenmenin gelişimi için önemli olduğunu fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Dersten önce hazırlık yapar. • Sorumluluklarını yerine getirdiğinde başarılı olacağını söyler. • Gün içinde yapması gerekenleri sıralar. • Gününü planlamanın önemini belirtir. • Öğrenmenin yaşamına katkılarını söyler. • Eğitim sürecindeki aşamaları sıralar.
Sosyal Duygusal Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Kendini tanıma	K7: Fiziksel özelliklerini fark eder. K8: Güçlü yönlerini fark eder. K9: Kendisinin biricik ve tek olduğunu fark eder. K10: Duygularını fark eder. K11: Biricik ve güçlü özelliklerini fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziksel özelliklerin neler olduğunu söyler. • Kendi fiziksel özelliklerini söyler. • Güçlü yönlerini söyler. • Kendisinin biricik ve tek olduğunu söyler. • Kendisinin bu özellikleriyle değerli olduğunu söyler. • Temel duyguların adlarını söyler. • Yüz ve beden ifadesi gösterilen duygunun ne olduğunu söyler. • Güçlü özelliklerini söyler. • Herkesin güçlü özellikleri olduğunu söyler. • Güçlü özelliklerine örnekler verir.
Güvenli yaşam	K12: Uygun olmayan durumlar ve davranışlar karşısında kendisini nasıl koruyacağını kavrar. K13: Hangi davranışların zorbalık olduğunu fark eder. K14: Arkadaşları tarafından kabul görmediğinde uygun olan davranışı gösterir.	<ul style="list-style-type: none"> • Kendisi için uygun olmayan durum ve davranışları söyler. • Kendisi için uygun olmayan durum ve davranışlarla karşılaştığında "hayır" der. • Zorbalık davranışlarını ifade eder. • Nelerin arkadaşlık, nelerin zorbalık olduğunu söyler. • Hangi durumlarda kabul görmediğini söyler.

		<ul style="list-style-type: none"> • Baş etme yollarından birini seçer. • Seçtiği baş etme yöntemine uygun davranır.
Kişiler arası etkili iletişim	<p>K15: Arkadaşları ile yardımlaşmayı/ paylaşmanın önemini kavrar.</p> <p>K16: Yetişkinler ve akranlarla etkili iletişim kurmanın yollarını fark eder.</p> <p>K17: Problem çözme basamaklarını bilir.</p> <p>K18: Öfkelenildiğinde yaşadıklarının farkında olur.</p> <p>K19: <i>Öfke duygusu yönetmek için etkili baş etme yöntemlerini kullanır.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yardım almanın önemini söyler. • Yardım etmenin önemini söyler. • İletişim esnasında göz teması kurar. • İletişim esnasında bedenini konuşan kişiye döner. • İletişim esnasında konuşan kişinin beden duruşuna dikkat eder. • İletişim esnasında konuşan kişinin ses tonuna dikkat eder. • İletişim esnasında konuşan kişinin anlattığı konuyu dinler. • İletişim esnasında konuşan kişinin duygusunu anlar. • İletişim esnasında dinlediklerini özetler. • İletişim esnasında konuşanın duygusunu yansıtır. • İletişim esnasında anladığına emin olmadıklarıyla ilgili soru sorar. • Problem çözme basamaklarını söyler. • Karşılaştığı güçlüklerde problem çözme basamaklarını uygular. • Nelere öfkelenildiğini söyler. • Öfkelenildiği zaman vücudunda meydana gelen değişiklikleri söyler. • Öfkelenildiğinde gösterdiği tepkilerin sonuçlarını söyler. • Öfkelenildiğinde kullanabileceği baş etme yöntemlerini söyler. • Öfkelenildiği zaman kullanabileceği baş etme yöntemlerine örnekler verir.
Psikolojik sağlamlık	<p>K20: <i>Zorlayıcı yaşam olayları ile karşılaştığı güçlüklerin üstesinden gelmenin yollarını kavrar.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Korku ve üzüntü yaşayabileceği durumları söyler. • Korku ve üzüntü duygusunu düzenleme yollarını söyler.
Toplumsal yaşama katılım	<p>K21: Toplumsal yaşamdaki rol ve sorumluluklarını fark eder.</p> <p>K22: Toplumsal yaşamda üretici olmanın önemini kavrar.</p> <p>K23: Toplumsal yaşama katkı sunar.</p> <p>K24: Doğayı korumanın önemini fark eder.</p> <p>K25: Atık yönetimi konusunda farkındalık kazanır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evdeki sorumluluklarını söyler. • Okuldaki sorumluluklarını söyler. • Çevresindeki bireylerin ürettiklerini fark eder. • Üretilen bu etkinliklerin neden önemli olduğunu ifade eder. • Hayvanlara nasıl davranması gerektiğini söyler. • Hayvanların yaşamını sürdürmesi için nelere ihtiyacı olduğunu söyler.

B H

		<ul style="list-style-type: none"> • Hayvanlara yardım eder. • Çöplerini çöp kutusuna atar. • Doğayı temiz tutar. • Çöplerin geri dönüştürülmesi için ayrıştırmanın önemini söyler. • Çöplerin geri dönüştürülmesi için uygun şekilde ayrıştırır.
Mesleki Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Mesleki farkındalık	<p>K26: Çevresindeki kişilerin mesleklerini ve mesleki rollerini fark eder.</p> <p>K27: İlgilerini fark eder.</p> <p>K28: Değerleri fark eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Çevresindeki kişilerin mesleklerini söyler. • Çevresindeki kişilerin mesleki rollerini söyler. • Yapmaktan hoşlandığı faaliyetleri söyler. • Yapmaktan hoşlanmadığı faaliyetleri söyler. • Değer kavramına örnek verir. • Temel değerleri sayar.
Mesleki planlama	<p>K29: Kişisel özellikleri ile meslekler arasındaki ilişkiyi fark eder.</p> <p>K30: Geleceğe yönelik mesleki hayallerini ifade eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel özelliklerini söyler. • Mesleğin gerektirdiği becerileri söyler. • Gelecekte tercih etmek istediği meslekleri söyler. • Gelecekte tercih etmek istediği meslekleri hangi özelliklerinden dolayı istediğini söyler.

Özel Eğitim Ortaokulları

Ö-SRP PLANI		
Akademik Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Okula ve çevresine uyum sağlama	K1: Okul kurallarını fark eder. K2: Okul kurallarına uyar.	<ul style="list-style-type: none"> Okul ve sınıf kurallarını söyler. Toplu yaşam alanlarında kuralların olması gerektiğini açıklar. Kuralların önemini söyler. Sınıf kurallarına uyar.
Okul ve yaşam başarısı	K3: Okuldaki öğrenmeleri ile yaşamındaki düzen arasındaki ilişkiyi fark eder. K4: Zamanı kendine göre planlayabileceğini kavrar. K5: Farklı öğrenme yollarının olduğunu bilir.	<ul style="list-style-type: none"> Okul eşyalarını düzenler. Kişisel eşyalarını düzenler. Bir günlük zaman dilimini nasıl geçirdiğini söyler. Belirli süredeki zamanı kademeli olarak nasıl planladığını açıklar. Farklı öğrenme yollarını açıklar. Kullandığı öğrenme yollarını söyler.
Sosyal Duygusal Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Kendini tanıma	K6: Olumlu yönlerini fark eder. K7: Fiziksel özelliklerinin biricik olduğunu fark eder. K8: Biricik ve güçlü özelliklerini kavrar. K9: Ergenlik döneminde yaşayacağı fiziksel ve duygusal değişimleri bilir.	<ul style="list-style-type: none"> Olumlu özelliklerini söyler. Arkadaşlarının olumlu özelliklerini söyler. Kendi fiziksel özelliklerini söyler. Başka bireylerin fiziksel özelliklerini söyler. Güçlü özelliklerin neler olduğunu söyler. Güçlü özelliklerini söyler. Ergenlik döneminde yaşayacağı fiziksel değişimleri söyler. Ergenlik döneminde duygusal değişimler yaşayacağını söyler.
Güvenli yaşam	K10: Tanımadığı kişilere güvenmesi gerektiğini fark eder. K11: Şiddet ve zorbalıktan kendisini koruma yöntemlerini fark eder. K12: Şiddet ve zorbalık durumunda kimlerden yardım isteyeceğini fark eder. K13: Toplu yaşam alanlarında kendi güvenliğini alır. K14: Evde ve okulda kazalara karşı kendisini korur. K15: İyi kötü dokunuşu ayırt eder. K16: Uygun olmayan davranışlarda kendisini korur. K17: Güvenlik kalkanındaki kişileri tanıır.	<ul style="list-style-type: none"> Tanımadığı kişilerle konuşmaması gerektiğini söyler. Tanımadığı kişilerden herhangi bir şey almadığını söyler. Tanımadığı kişilerin kendisine dokunmasına izin vermediğini söyler. Hangi davranışın şiddet olduğunu söyler. Şiddet veya zorbalık gördüğünde bu durumu güvendiği bir yetişkine anlatacağını söyler. Şiddet veya zorbalık gördüğünde nasıl tepki vereceğini söyler. Okulda bir şiddet olayına tanık olduğunda öğretmeninden yardım isteyeceğini söyler. Okul dışında bir şiddet olayına tanık olduğunda yakınlarından yardım

		<p>isteyebileceğini açıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yaya geçidini nasıl kullandığını söyler. • Trafik ışıklarına nasıl uyduğunu açıklar. • Toplu ulaşım araçlarına nasıl bindiğini açıklar. • Teneffüse çıkarken koşmaz. • Pencereden dışarıya bakarken sarkmaz. • Merdivenlerden inerken ve çıkarken dikkatli davranır. • İyi ve kötü dokunuşu açıklar. • Kötü dokunuş ile karşılaşınca nasıl çılgınlık atacağını gösterir. • Kötü dokunuş karşısında kaçabileceğini söyler. • Güvenli kalkanındaki kişileri söyler. • Tanıdıklarını ve yabancıları nasıl ayırdığını açıklar.
<p>Kişiler arası etkili iletişim</p>	<p>K18: Etkili iletişimin öğelerini fark eder.</p> <p>K19: Etkili iletişim kurmanın yollarını fark eder.</p> <p>K20: Akranları ile etkili iletişim kurar.</p> <p>K21: Arkadaşlık ilişkisini sürdürme becerisini kavrar.</p> <p>K22: İletişimde beden dilini etkili kullanır.</p> <p>K23: Akranlarıyla ilişkilerinde çatışma çözme becerilerini bilir.</p> <p>K24: Arkadaşlığını sürdürme becerilerinin önemini kavrar.</p> <p>K25: Arkadaşları ile yardımlaşmanın önemini kavrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konuşurken göz teması kurar. • İletişim sırasında başkalarının sözünü kesmez. • Konuşan kişinin anlattıklarını dinler. • İletişimde karşındakileri dinler. • İletişimde karşındakinin sözünü kesmez. • İletişimde ses tonunu uygun kullanır. • Akranları ile iş birliği yapar. • Etkileşimde göz teması kurar. • Akranlarına teşekkür eder. • Akranları ile arkadaşlığını sürdürmek için olumlu davranışlar sergiler. • Akranları ile arkadaşlığını sürdürmesine engel olan davranışlardan kaçınır. • Beden dilinin önemini açıklar. • İletişim kurarken beden dilini nasıl kullandığını açıklar. • Çatışmanın ne olduğunu söyler. • Çatışma çözme ve arkadaşlıkları sürdürmede işlevsel olmayan davranışlar söyler. • Çatışma çözme ve arkadaşlıkları sürdürmek için gerekli davranışları söyler. • Gerekli durumlarda arkadaşlarından yardım ister. • İhtiyaç duymaları hâlinde arkadaşlarına yardım eder.

Psikolojik sağlamlık	<p>K26: Zorlayıcı duygu/durumlarda yapabileceklerini fark eder.</p> <p>K27: Stres yönetimi için yapabileceklerini fark eder.</p> <p>K28: Zorlayıcı yaşam olaylarında kullanacağı baş etme yöntemlerini fark eder.</p> <p>K29: Zorlayıcı yaşam koşullarında umutlu olmanın önemini kavrar.</p> <p>K30: Zorlayıcı yaşam koşullarında sabırlı olmanın önemini kavrar.</p> <p>K31: Zorlayıcı yaşam olaylarında duygularını düzenleme becerilerini kavrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorlandığında hangi duyguları hissettiğini söyler. • Zorlayıcı duygu/durumlarda sakin kalmaya çabaladığını söyler. • Nefes egzersizini nasıl yaptığını gösterir. • Stresli durumda mola verdiğini söyler. • Zorlayıcı yaşamlarda hangi duyguları yaşadığını açıklar. • Duygularını nasıl düzenlediğini söyler • Zorlayıcı yaşam durumlarında rahatlamak için sevdiği şeylere yönelebileceğini fark eder. • Zorlayıcı yaşam durumlarında kendini iyi hissetmek için sevdiği aktiviteler yapar. • Zorlayıcı zamanlarda sabırlı olmaya çabaladığını söyler. • Zorlayıcı zamanlarda gelecek hayali kurmaya çabaladığını söyler.
Toplumsal yaşama katılım	<p>K32: Toplumsal yaşamdaki rol ve sorumluluklarını fark eder.</p> <p>K33: Toplumsal yaşama katkı sunmak için yapacaklarını kavrar.</p> <p>K34: Çevreyi korumak için yapabileceklerini fark eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ellerin yıkar. • Okul çantasını hazırlar. • Sofranın kurulmasına yardım eder. • Çevresinin temizliğine dikkat eder. • Toplumsal sorunlara duyarlılık gösterir. • Toplumsal yaşama katılımın farklı yollarının olduğunu açıklar. • Toplumsal yaşamda yardımlaşmanın önemini açıklar. • Yerlere çöp atmaz. • Çevresindeki geri dönüşüm kutularını uygun şekilde kullanır. • Kâğıt, plastik, pil, metal ve cam atıkları ayırır.
Mesleki Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Mesleki farkındalık	K35: Özel Eğitim Meslek Lisesi ve ilgili programları fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Özel eğitim meslek lisesini tanıır. • Özel eğitim meslek lisesinde yer alan programları söyler. • Gitmek istediği programı/programları söyler.
Mesleki planlama	<p>K36: İlgileri ile meslekler arasındaki ilişkiyi fark eder.</p> <p>K37: Yetenekleri ve meslekler arasındaki ilişkiyi fark eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İlgi duyduğu aktiviteleri söyler. • Yapmaktan hoşlandığı çalışmalarını söyler. • Yetenekli olduğu alanları söyler. • Yeteneklerini dikkate alarak meslek adlarını söyler.

Özel Eğitim Meslek Okulları

Ö-SRP PLANI		
Akademik Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Okula uyum sağlama	K1: Kuralların önemini kavrar. K2: <i>Okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinin ve rehber öğretmenin rol ve görevlerini kavrar.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuralların neden gerekli olduğunu anlatır. • Sınıf ve atölye kurallarına uyar. • Okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinin yaptığı çalışmaları anlatır. • Rehber öğretmenin görevlerini anlatır.
Okul ve yaşam başarısı	K3: Okulda öğrendiklerinin yaşamında ihtiyacı olduğunu fark eder. K4: Öğrenme biçimine uygun çalışma yollarını kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> • Okulunda yaptığı çalışmaların önemli olduğunu anlatır. • Okulunu sevdiğini söyler. • Beynin iki yarımküreden oluştuğunu söyler. • Öğrenme biçimini söyler.
Sosyal Duygusal Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Kendini tanıma	K5: <i>Kişisel özelliklerini fark eder.</i> K6: Yetenek ve ilgilerini fark eder. K7: Mizaç özelliklerini fark eder. K8: Duygularını nasıl ifade edeceğini kavrar. K9: Kişisel özellikleri ile değerli bir birey olduğunu fark eder.	<ul style="list-style-type: none"> • Kimliğini keşfetmek için neler yaptığını anlatır. • Yeteneklerini sayar. • İlgilerini sayar. • Mizaç özelliklerine örnek verir. • Kendi mizaç özelliklerini söyler. • Temel duygulara örnek verir. • Duyguların bedenindeki etkilerini söyler. • Değerli olduğunu söyler. • Diğer insanlarla benzer ve farklı özelliklerini sayar.
Güvenli yaşam	K10: Şiddet ve zorbalıkla etkili baş etme yollarını kavrar. K11: Siber zorbalıktan korunma yollarını fark eder. K12: Güvenli internet kullanımının önemini fark eder. K13: Toplu yaşam alanlarında kendi güvenliğini sağlar.	<ul style="list-style-type: none"> • Şiddet/zorbalık davranışlarını örnekler ile açıklar. • Şiddet/zorbalık mağduru olursa kimlerden yardım isteyeceğini söyler. • Siber zorbalığa uğradığında ne yapacağını söyler. • Siber zorbalığa uğradığında kimlerden yardım isteyeceğini söyler. • Güvenli internet kullanımı için yaptıklarını açıklar. • Akıllı kullanıcı olmak için neler yaptığını söyler. • Güvenilir meslek elemanlarından örnekler verir. • Yardım istemesi gereken zor bir duruma örnek verir.

Kişiler arası etkili iletişim	<p>K14: Empati becerisinin adımlarını uygular.</p> <p>K15: İletişim engellerini fark eder.</p> <p>K16: İletişimde kendisini ben dili ile ifade eder.</p> <p>K17: Çatışma çözme stratejilerinin arkadaşlık ilişkisine etkisini fark eder.</p> <p>K18: Arkadaşları ile ilişkisinde yardımlaşmanın önemini kavrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Empati kavramını açıklar. • Empatinin üç adımda nasıl yapıldığını anlatır. • İletişim engellerini sayar. • İletişim engeline örnek verir. • Ben ve sen dili arasındaki farkı söyler. • Ben diline örnek verir. • Çatışma çözme stratejilerine örnek verir. • Uzlaşarak çatışma çözmek için neler yaptığını anlatır. • İhtiyaç duyduğu durumlarda arkadaşlarından yardım ister. • İhtiyaç duyulduğunda arkadaşlarına yardım eder.
Psikolojik sağlamlık	<p>K19: Zorlayıcı yaşam koşullarında neler yapabileceğini fark eder.</p> <p>K20: Stres yönetimi için yapabileceklerini fark eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorlayıcı yaşam olaylarıyla karşılaştığında yararlanabileceği kişisel, sosyal ve çevresel kaynaklarını sayar. • Stres belirtilerini sayar. • Nefes egzersizini uygular.
Toplumsal yaşama katılım	<p>K21: Yaşam alanlarını ve yaşam görevlerini kavrar.</p> <p>K22: Toplumsal yaşama katkı sunmak için "gönüllü" olarak neler yapacağını fark eder.</p> <p>K23: Doğayı korumak için yapabileceklerini kavrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşam alanları ve görevlerini anlatır. • Karşılıksız iyilik için gönüllü çalışır. • Sıfır atık için neler yapılabileceğini anlatır. • Sıfır atık pankartı hazırlar. • Sosyal sorumluluk için neler yapabileceğini anlatır. • Okulda sosyal sorumluluk gönüllüsü olarak çalışır.
Mesleki Gelişim		
Alt Yeterlikler	Kazanımlar	Göstergeler
Mesleki farkındalık	<p>K24: Meslek sahibi olmanın önemini kavrar.</p> <p>K25: Okulundaki meslek alanları ile kendi özelliklerinin ilişkisini fark eder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Her mesleğin önemli ve gerekli olduğunu söyler. • Mavi yaka mesleklerini sayar. • Okulundaki meslek alanlarını söyler. • Seçmeyi düşündüğü alanı söyler.
Mesleki planlama	<p>K26: Yetenekleri ile okulundaki meslek alanları arasındaki ilişkiyi fark eder.</p> <p>K27: İlgileri ile okulundaki meslek alanları arasındaki ilişkiyi fark eder.</p> <p>K28: İlgi ve yeteneklerine uygun mesleki planlama yapar.</p> <p>K29: Şimdiki ve gelecekteki mesleki hedeflerine ulaşmak için yapabileceklerini fark eder.</p> <p>K30: Sınıf rehberliği etkinliklerinde öğrendiklerini yaşam kariyeri planına nasıl aktaracağını kavrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yetenek alanlarını fark eder. • Yetenek alanları ve okuldaki meslek alanları arasındaki ilişkiyi açıklar. • İlgi alanları ve okuldaki meslek alanları arasındaki ilişkiyi açıklar. • İlgi ve yetenek arasındaki ilişkiyi açıklar. • İlgi ve yeteneklerine göre mesleki planlamasını nasıl yaptığını açıklar. • Sınıf düzeylerine göre mesleki planını açıklar. • Sınıf rehberliği etkinliklerinde neler öğrendiğini anlatır. • Sınıf rehberliği etkinliklerinde öğrendiklerini yaşamında nasıl kullanacağını açıklar.

Not: Koyu renkli olarak belirtilen kazanımlar uzmanlık gerektirdiği için rehber öğretmen tarafından; bu etkinliklerin atölyeleri ise öğretmenler tarafından yapılacaktır.